



VELOBRAUCĒJIEM

## VIDZEMES PIEKRASTE AR VELOSIPĒDU

# Ziemeļvidzeme aicina!



ZBR un tajā esošo dabas liegumu teritorijā drīkst brīvi staigāt, vērot dzīvniekus un ainavas, ogot, sēņot, sauloties, kā arī jūras akvatorijā – braukt ar airu laivām. Ar automašīnu drīkst braukt tikai pa ceļiem. Telšu celšana un ugunsgrāku kurināšana ir atļauta tikai šim mērķim paredzētās un labiekārtotās vietās (pie Veczemu klintīm, kempingu un tūristu mītnu teritorijā).

### TŪRISMA PAKALPOJUMI

#### Tuvākās tūristu mītnes:

Salacgrīva

Kapteņu osta, 64024931;

Brīze, 64071717;

Roki, 29218952

Svētciems

Vējavas, 64071667;

Rakari, 64071122

Vitrupe

Korki, 29239788;

Bērziņi, 29425352

Kūrmrags

Kūrmrags, 29113777;

Olnieki, 29111919

Tūja

Klinskālni, 29212885;

Jafa Tūja, 25807788;

Jūras dzeņi, 26550574;

Jūras bura, 29847299;

Saules ligzda, 29445456

Liepupe

Pernigale, 64022240

Dunte

Duntes Urdziņas, 29234705

**Veikali:** Ainažos, Kuivižos,

Salacgrīvā, Svētciemā, Tūjā,

Duntē

**Ēdināšana:** Ainažos,

Salacgrīvā, Tūjā

**Bankomāti:** Ainažos,

Salacgrīvā

**Informācija:**

[www.celotajs.lv](http://www.celotajs.lv), 67617600

[www.ainazi.lv](http://www.ainazi.lv), 64043241

[www.salacgriva.lv](http://www.salacgriva.lv), 64041254

[www.visitlimbazi.lv](http://www.visitlimbazi.lv), 64070608

[www.daba.gov.lv](http://www.daba.gov.lv), 67730078



Veczemu (Veczemju) klintis



Maršruts ietilpst **Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā (ZBR)** - Latvijas lielākajā īpaši aizsargājamā dabas teritorijā (ap 6 % no valsts platības), kas aptver daļu no bijušajiem Limbažu, Valmieras un Valkas rajoniem. Šeit ir sastopams ļoti daudzveidīgs un atšķirīgs ainavu, biotopu un sugu kopums. Salaca ir viena no Baltijas jūras reģiona nozīmīgākajām lašu nārstu vietām. Upes ielejas ainava ar smilšakmens atsegumiem piesaista daudzus ūdensmīļus. Rīgas jūras līča krasts salīdzinoši īsā posmā (ap 50 km) izceļas ar lielu ainavu un biotopu atšķirību. Tā ziemeļos plešas piejūras (Randu) plavas, vidusdaļā – smilšaini līdagi, bet dienviddaļā – akmeņaina krastmala divu desmitu kilometru garumā. Igaunijas pierobežā ir izvietojusies t.s. Ziemeļu purvi, bet Sedas tīrelis ir viena no nozīmīgākajām putnu atpūtas un barošanās vietām migrāciju laikā. ZBR teritorijā izceļas ar lielu mežu daudzveidību, jo tajā ir sastopami visi Latvijā esošie mežu tipi. Apmeklētājiem izveidotas interesantas dabas takas ar skatu torņiem vai platformām Randu plavās, Burtnieka ezera D krastā, Planču purvā, Nīdrāju - Pilks purvā, Dzīlezerā un Līlezerā krastos u.c. Mazsalacas Skaņakalna parks ir viens no populārākajiem Ziemeļvidzemes tūrisma objektiem. Teritorijā atrodas arī daudzi nozīmīgi kultūras pieminekļi, t.sk. viena no pirmajām Latvijā apdzīvotām apmetnēm - t.s. Zvejnieku kapulauks (5. – 2. g. t. pr. Kr.). ZBR piekrastes teritorijā ietilpst divi dabas liegumi: Vidzemes akmeņainā jūrmala un Randu plavas.



**Vidzemes akmeņainās jūrmalas dabas liegums** ir ar dažāda izmēra laukakmeņiem klāts un nelieliem zemesragiem un līčiem izrobots krasta posms, kā arī vienīgā vieta Latvijā, kur posmā starp Tūju un Vitrupe ieteku un dienvidos no Tūjas jūras viļņu abrazīvās darbības iespējama izveidojusies dažus metrus augsti devona perioda smilšakmens atsegumi. Šis ir ļoti mainīgs un dinamisks jūras krasta posms, īpaši pēc lielākām vētrām.



**Randu plavu** ("rand" - no igauņu valodas - krasts) **dabas liegums** ir ar niedrēm un mēldriem apaudzis piejūras plavu, lagūnu, dūņainu ezeriņu un smilšainu sēkļu mozaīkas izraisināts Rīgas līča krasta posms starp Ainažiem un Kuivižiem, kas ir ļoti nozīmīga ūdensputnu atpūtas un retu augu sugu (kopumā konstatētas ap 500 augu sugas) dzīves vieta. Plavu iepakozīšanai izveidots jauns putnu vērošanas tornis un dabas taka. Lielās augu sugu daudzveidības dēļ šo teritoriju sauc par Latvijas savvaļas augu „herbāriju”.

### MARŠRUTA RAKSTUROJUMS

Ceļu infrastruktūra starp VIA Baltica šoseju un jūras krastu ir ļoti „sadrūmstāta” un brīžiem – pat – neesoša, tādēļ izveidot un izbaukt vienlaidus velomaršrutu šajā posmā ir ļoti grūti. Neskatoties uz to, ir vietas, kas ir veloceļotājam ainaviski un citādā ziņā pievilcīgas, tādēļ sk. tālāk aprakstītos piekrastes posmus, kurus katrs var izvēlēties pats atkarībā no savām iespējām un vēlmēm.

**Laiks:** Ieteicamais ir vasara: jūnijs – jūlijs, bet var arī citos mēnešos

**Garums:** Piekrastes posma garums no Ainažiem līdz Duntēi pa tālāk aprakstītajiem ceļu posmiem ir ~ 56 km

**Aptuvenais laiks:** 1 (sportiskiem braucējiem) – 2 dienas atkarībā no izvēlētajiem posmiem. Ieteicams braukt ar nakšņošanu un izbaudīt piekrastes zvejniecības labumus

**Grūtības pakāpe:** Katram maršruta posmam sava grūtības pakāpe – sk. tālāk

**Ceļa segums:** Asfalts, smilšaini ceļi, grants un meža ceļi, takas, smilšains un akmeņains jūras krasts

**Maršruta gaita:** Ainaži – Salacgrīva – Svētciems – Vitrupe – Meleki – Mantiņi – Tūja – Lembuži – Dunte

**Attālums no Rīgas:** Tālākais punkts - Ainaži – 115 km

**Alternatīvas:** Maršrutu patiesībā var sākt jau Igaunijā – Hāademeeste, no kurienes līdz pat Ainažiem (27 km) gar jūras krastu iet asfaltēta un salīdzinoši maz noslogots ceļš – vecā Rīgas – Tallinas šoseja. Tā ir visnotaļ piemērota velobraucējiem. Sk. arī citus Lauku ceļotāja izstrādātos maršrutus pa ZBR piekrasti

**Der zināt!** Igaunijas pierobežā nepieciešama pase. Katrs pats izvēlas sev piemērotāko maršruta posmu un ir atbildīgs par šāda maršruta veikšanu. Katrs pats ir atbildīgs par savu un savu bērnu drošību maršruta veikšanas laikā.

**Neatliekamās palīdzības dienestu tālrunis: 112**

Veczemu (Veczemju) klintis



Pēc 2005.gada orkāna atjaunotais ceļš pie Dzeņiem un Kutkājām



Ceļa vairs nav, bet skati uz jūru – skaisti

Citus aktīvā tūrisma maršrutus meklējiet [www.celotajs.lv](http://www.celotajs.lv)!



LAUKU CEĻOTĀJS



Dalēji finansēts ar EEZ un Norvēģijas finanšu instrumentu granta palīdzību no Īslandes, Lihtenšteinas un Norvēģijas

**1 Posms: Ainaži (Latvijas – Igaunijas robeža) – Salacgrīva. Kopā: 13 km.**

No Igaunijas robežas cauri Ainažiem līdz VIA Baltica var braukt pa Kr. Valdemāra ielu (~ 3 km). Tālāk seko ~ 7 km garš posms pa VIA Baltica malu, kuram, diemžēl nav alternatīvu ceļu. Te ir jābrauc ļoti uzmanīgi, jo minētajā posmā ir intensīva autoplūsma un daudz smago „fūru”. Šo posmu var arī izlaist. Aiz Kuivižiem sākas ~ 2 km garš gājēju – velociņš, kas izbeidzas īsi pirms Salacgrīvas. Kaut arī viegls, šis no velobraukšanas viedokļa ir nepatīkams posms.

**2 Posms: Salacgrīva – kempings Vējavas – Šķīsterciems – Meleki. Kopā 16 km.**

Cauri Salacgrīvai var braukt pa Viļņu un Sila ielu. Sila ielas turpinājums ir meža - zemes ceļš, kas ved pa interesantu, Litorīnas jūras kāpu vaļņiem ieskautu priežu silu līdz pat Svētupei (~ 8 km), kuras kreisajā krastā atrodas kempings Vējavas. Tā kā apvidū ir daudz meža ceļu (g.k. izved uz jūru vai privātpašumos), jāorientējas, ieturot galveno – dienvīdu virzienu. Sausā laikā šis zemes ceļš ir smilšains un vietām – pat grūti braucams. Taču šajos posmos velosipēdu var pastumt pie rokas. Aiz Vējavām gar Lāņu muižu meža ceļš turpinās līdz Šķīsterciemam (vēl ~ 4 km), kur atkal iziet uz VIA

Baltica. Pa autoceļu ap 1 km garš brauciens (alternatīva – smilšains jūras krasts) līdz Vitrupei, no kuras seko 1,8 km garš asfaltēts velo – gājēju celiņš. Tad vēlreiz 1 km pa VIA Baltica šoseju līdz Meleku pagriezienam un līdz jūras krastam. Vidēji grūts (smilšu dēļ) posms.

**3 Posms: Meleki – Veczemu klintis – Mantiņi (Veczemu klintis). Kopā: 5 km.**

Kaut arī visisākais, - tomēr skaistākais Vidzemes piekrastes ceļa gabals. Te ir velobraukšanai piemērots zemes – grants ceļš ar skaistiem skatiem uz Vidzemes akmeņaino jūrmalu. Tas iet gar Meleku līci, kura stāvkrausti cieta 2005. gada orkānā un gar vēsturiskajām Dzeņu, Lielkalnu un Veczemju sētām. Te var vienīgi nožēlot, ka šāds ceļš nav visa jūras krasta garumā. Viegls posms.

**4 Posms: Veczemu klintis – Ķurmragi – Tūja. Kopā: 11 km.**

Posms, kura sākumdaļu līdz Ķurmragam var braukt tikai ekstrēmā un bezceļa braucēji, jo vecais jūras krasta ceļš šajā posmā vietumis ir noskalots. No Mantiņiem līdz Vilnišiem (1,5 km) velosipēdu var stumt gar jūras krastu. Un kāpēc gan nē? Tā var būt patīkama pārmaiņa. Citas alternatīvas diez vai būs labākas. Te der zināt, ka Kurlīņupe pēc

lietavām var būt diezgan grūti pārbrienama. Aiz Vilnišiem – grantēts ceļš, kas beidzas pēc apmēram 1 km. Tālāk vecais krasta ceļš ir jūras noskalots, tādēļ nākamo kilometru velosipēdi ir jāstumj gar jūras krastu, vai pa taku, kas iet gar stāvkrasta augšdaļu (velobraucējiem – savā ziņā ekstrēmāka). Aiz Ežurgām seko ļoti skaists, bet īss jūras krasta ceļa posms, kas pēc ~ 1 km sāk mest līkumu gar Ķurmragu. No Ķurmraga līdz Tūjai (6 km) gar jūras krastu (jūru gan pārsvarā neredz) stiepjas zemes – grants ceļš. Te daudzviet redzami „brīdinoši” uzraksti par privātpašumu un „slēgtu” pieeju jūras krastam. Pa ceļam uz Tūju vairākas publiskas maksas un bezmaksas atpūtas vietas jūras krastā ar skaistiem skatiem uz Rīgas līci. Grūts posms, piemērots tikai velo – entuziastiem.

**5 Posms: Tūja – Lembuži. Kopā: 3 km.**

Salīdzinoši viegls posms, kas līkumo pa blīvi apbūvētu krastmalas posmu un beidzas pie Liepupes ietekas jūrā. G.k. grantēts ceļš.

**6 Posms: Lembuži – Dunte. Kopā: 8 km.**

Posms, kuru diezgan vai var ieteikt velobraukšanai, izņemot, ja ir vēlme vairākus kilometrus stumties gar jūras krastu un vairākviet meklēt „izejas” uz jūras krastu.

**INTERESANTĀKIE APSKATES OBJEKTI**

**1 Ziemeļu mols** (vairāk nekā puskilometru garš posms) būvēts 1928. g. Pa molu savulaik gājis šaursliežu dzelzceļa atzars (redzams pēc mola formas). Tā sākumā izveidots neliels autostāvlaukums, atpūtas vieta un laipu taka. Blakus atrodas Latvijas – Igaunijas robeža.

**2 Ainažu jūrskolas muzejs** vecajā jūrskolas ēkā atvērts 1969. g. Tā ekspozīcija iepazīstina ar K. Valdemāra 1864. g. dibinātās pirmās latviešu jūrskolas vēsturi un darbību pusgadsimta garumā, kā arī ar burukuģu būves vēsturi Vidzemes piekrastē 19. gs. otrajā pusē un 20. gs. sākumā. Blakus muzejam – **enkuru kolekcija** un turpat netālu - **Ainažu bāka** – vienīgā „klasiskā” ZBR piekrastes bāka.

**3 Randu plavu taka** – ap 1,5 km gara taka ar putnu vērošanas torni Rīgas jūras līča krastā (sk. arī maršruta lapu „Vidzemes piekraste putnu vērotājiem”).

**4 Salacas pilskalns.** Te 1226. g. Salacas labajā krastā bīskaps Alberts uzbūvēja pili, kas vēlākos laikos tika daudzreiz postīta un pārbūvēta. Saglabājušās ziņas, ka pilskalna aizsarggrāvī senatnē varējuši iebraukt kuģi. 17. gs. sākumā pilskalnā atradies zviedru cietoksnis ar bastioniem, ko sagrāva Ziemeļu kara laikā. Mūsdienās par tās esamību liecina vairs tikai zemes uzbūrumš.

**5 Nēgu tači.** Salacu augšpus Salacgrīvas šķērso trīs nēgu tači – senas nēgu ķeršanas ierīces un savā ziņā – unikāls zvejas veids (no augusta līdz februārim).

**6 Kempings „Vējavas”** – viena no retajām vietām Latvijā, kur, iepriekš vienojoties var doties līdz jūras zvejā (1 – 2 cilvēki), bet vakaros vērot nēgu u.c. zivju sagatavošanas procesu. Turpat apskatāms jaunuzceltais nēgu tacis uz Svētupes.

**7 Veczemu (Veczemju) klintis** - iespaidīgākā un krāšņākā smilšakmens klinšu grupa Vidzemes piekrastē. Viļņu darbības rezultātā te ir izveidojies līdz 6 m augsts stāvkrasts, kur vairāku simtu metru garumā atsedzas sarkanās smilšakmens klintis ar seklām abrāzijas alām, nišām, grotām un citiem veidojumiem. Krasta posmu starp Tūju un Vitrupi vai tā atsevišķās daļas ir vērts noiet ar kājām (sk. Lauku ceļotāja izstrādāto maršruta lapu „Gar Vidzemes akmeņaino jūrmalu”).

**8 Tūjas mols un laivu steķi** – to būvniecību uzsāka 1938. gada vasarā. Starp steķiem un Tūjas kļieģļu rūpnīcu (sk. tālāk) bija izveidots sliežu ceļš, pa kuru transportēja labākās kvalitātes kļieģļus. Pēckara gados t.s. „Dzeņu” krastā uzcēla zivju pārstrādes rūpnīcu, bet pāri steķiem – cauruli, pa kuru ar ventilatora palīdzību sūknēja zivis no kuģiem, kas bija piestājuši steķu galā. Rūpnīca darbību beidza pagājušā gadsimta astoņdesmito gadu beigās.

**9 Minhauzena muzejs** – Atjaunotajā, ainavisko dīķu ieskautajā Duntē muižas kungu mājā izvietotā muzeja ekspozīcija iepazīstina ar leģendārā fantasta un melu karaļa barona Minhauzena piedzīvojumiem un dzīves gaitām. 1744. g. toreizējā Liepupes baznīcā barons Minhauzens salaulājās ar baronesi Jakobīni fon Duntenu, bet mūža nogali pavadīja Vācijā. Te apskatāma unikālā vaska figūru kolekcija. Mežā izveidots vairākus km garš **taku** – koka laipu tīkls, pa kuru var aiziet līdz jūrai. Taku malās izvietoti dažādi ar Minhauzena tematiku saistīti koka tēli. Muižu ieskauj **parks** ar dižozoliem. Bērniem interesants būs **atrakciju kuģis**.



Pirms Lāču bākas



Vecais ceļš pirms Ežurgām



6. posma beigu daļa līdz Duntē Urdziņām



Pirms Ežurgām



Meleku - Mantiņu cēla posms



Nēgu degustācija Vējavās



"Lauku ceļotājs"

Kalnciema iela 40, Rīga, LV-1046, Latvija  
T: +371 67617600, F: +371 67830041  
lauku@celotajs.lv, www.celotajs.lv

[www.celotajs.lv](http://www.celotajs.lv)

Foto: Lauku ceļotājs (Juris Smalinskis),  
Elīna Kalēja